1. Pälkäne parasta aikaa 2035 –kuntastrategia

Kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa. Strategiassa linjataan kunnan pitkän aikavälin tavoitteet ja luodaan visio kunnan tulevaisuudesta. Pälkäneen päivitetty kuntastrategia *Pälkäne parasta aikaa 2035* on hyväksytty kunnanvaltuustossa 2.2.2026 (§ 7). Strategian päivityksessä on kiinnitetty huomioita mm. kunnan tahtotilan kirkastamiseen ja painopistealueiden päivittämiseen.

Uuden strategian painopisteet on jaettu kolmelle eri alueelle, jotka ovat hyvinvointi, elinvoima ja vastuullisuus. Digitalisaatio on edelleen kaikkia painopistealueita leikkaava kokonaisuus ja sen tavoitteena on, että kunnassa edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa. Talousarvion 2027 toiminnalliset tavoitteet valmistellaan uuden strategian pohjalta.

Pälkäneen kuntastrategian tahtotila, tavoitteet ja painopistealueet:

Hyvinvoinnin, elinvoiman ja kestävän kehityksen painopistealueiden sisältö on määritelty seuraavasti:

HYVINVOINTI	ELINVOIMA	KESTÄVÄ KEHITYS
Kuntalaisten hyvinvointi *Pälkäneen kunnan tavoitteena on hyvinvoivat ja onnelliset asukkaat. Palveluita pyritään järjestämään hyvinvointivaikutuksia ennakoiden ja syrjäytymistä ehkäisten. Palveluiden järjestämisessä huomioidaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat asukasryhmät.*	**Yritysten toimintaympäristöjen kehittäminen** *Pälkäne on hyvä paikka yrittää ja tehdä työtä. Kunnan palvelut ja toimintaympäristöt tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset yritykset ovat tärkeä voimavara. Kunnan maapolitiikka ja kaavoitus on yritys-toimintaa edistävää ja tukevaa.*	**Kunnan talous on tasapainossa** *Kunnan käyttötalous saadaan tasapainoon ja vahvistetaan kunnan investointikykyä tukemaan elinvoimaa ja tulevaa kehitystä.*
Kuntalaisten hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden *Kuntalaisia tuetaan ja kannustetaan aktiiviseen, liikunnalliseen ja hyvinvointia tukevaan elämäntapaan. Kunta tarjoaa liikunnan ja kulttuurin palveluita ja toimintaympäristöjä mahdollistaen monipuolisen hyvinvoinnista huolehtimisen.*	**Yhteisöllisyyden edistäminen** *Pälkäneläiset yhteisöt tukevat kunnan elinvoiman kehittymistä, kuntalaisten aktiivisuutta sekä kunnan yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta. Elinvoimaiset paikallisyhteisöt ovat tärkeä voimavara. Kunta toimii aktiivisessa vuoro-vaikutuksessa kuntalaisten kanssa kuntalais- ja kyläilloissa, kuulemistilaisuuksissa ja sähköisessä vuorovaikutuksessa.*	**Päätöksenteossa ja toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja** *Pälkäneen kunta on sitoutunut toteuttamaan Etelä-Pirkanmaan ilmasto- ja luonnon monimuotoisuusohjelmaa. Päätöksiä ja hankintoja tehdessä arvioidaan niiden vaikutukset pitkällä aikavälillä kuntalaisten hyvinvointiin ja kunnan elinvoimaan.*
Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi *Pälkäneen kunnan henkilöstö on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva. Työtä ja työympäristöjä kehitetään aktiivisesti ja työssä viihtymistä edistetään.*	**Pälkäne on vetovoimainen** *Pälkäneen vetovoima on hyvä ja kuntaan muuttaa enemmän uusia asukkaita kuin kunnasta muutetaan pois. Kunta edistää joukkoliikenteen kehittämistä saavutettavuuden parantamiseksi. Kunta edistää toiminnallaan monipuolisten ja riittävien asumismahdollisuuksien ja ympäristöjen kehittämistä sekä markkinoi eri asumismuotoja ja tontteja aktiivisesti.*	**Turvallisuus** *Kunta edistää turvallisuutta kuntalaisten arjessa. Kunta varautuu tuottamaan palvelut mahdollisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa sekä muuttuvissa olosuhteissa.*

Digitalisaatio on kaikkia painopistealueita läpileikkaava kokonaisuus:

DIGITALISAATIO

Pälkäneellä edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoiman lisäämiseksi.

Asukasluku	6 150	6 200 tai suurempi
Tuloveroprosentti	8,9	alle kuntien keskiarvon (v. 2026 ka = 8,82)
Kunnan lainamäärä/asukas	955 € (12/2024)	alle kuntien keskiarvon, 2023 ka = 3 334 €
Konsernin lainamäärä/asukas	1 713 €	alle kuntien keskiarvon, 2023 ka = 6 960 €
Myytyjen asuintonttien määrä/vuosi	2 (v. 2024)	8
Nettomuutto	-50 (2024)	Positiivinen nettomuutto
Yritysten määrä	690	700
Perustettujen yritysten määrä/vuosi	40 (12/2025)	40
Yrityksissä olevien työpaikkojen määrä	951 (htv, 2021)	1 100
Työttömyysprosentti	7,9 (12/2024)	6 % tai pienempi
Kuntalaisten kokonaistyytyväisyys hyvällä tasolla	3,4 (asteikolla 1-5) kysely v. 2024)	4
Kunnan henkilöstön yleisarvosana työnantajalle asteikolla 1-5	3,9 (v. 2024)	4
*Ilmastopäästöjen määrän väheneminen vuoteen 2007 verrattuna	- 35 %	- 80 %
Hiilineutraaliuteen tähtäävät uudet toimintatavat tai teot/vuosi	2	3
TEA-viisareiden yhteisarvosana	61	Maan keskiarvoa parempi (70)
Kuntalaisten osallistaminen – tilaisuudet ja kyselyt/vuosi	16 (2024)	15
Kuntalaiskyselyyn vastanneiden määrä	222 (2024)	650

Strategian toteutumista arvioidaan paitsi talousarviossa asetettujen tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden kautta, niin myös strategialle määritellyn mittariston avulla. Strategian mittaristoa tarkastellaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja se tarkistetaan kerran valtuustokaudessa kuntastrategian tarkastamisen yhteydessä.

Käyttötalous toimialoittain ja toiminnan tavoitteet

1.1. Tekniset palvelut

Ulkoiset tuloarviot ja määrärahat

Tekniset palvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**2 144 149**	**778 780**	**909 878**	**909 878**	**909 878**
Myyntituotot	450 890	401 500	543 510	543 510	543 510
Maksutuotot	14	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	35 307	0	2 000	2 000	2 000
Muut toimintatuotot	1 657 938	377 280	364 368	364 368	364 368
TOIMINTAKULUT	**-3 553 675**	**-3 050 103**	**-3 137 100**	**-3 143 779**	**-3 206 655**
Henkilöstökulut	-651 870	-620 468	-689 990	-689 537	-703 328
Palvelujen ostot	-1 517 893	-1 237 930	-1 315 545	-1 300 045	-1 326 046
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 016 031	-895 100	-890 880	-908 698	-926 872
Avustukset	-108 533	-120 000	-120 000	-122 400	-124 848
Muut toimintakulut	-259 350	-176 605	-120 685	-123 099	-125 561
TOIMINTAKATE	**-1 409 526**	**-2 271 323**	**-2 227 221**	**-2 233 901**	**-2 296 776**

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen erotus eli toimintakate). Talousarviossa ja suunnitelmavuosilla on huomioitu talouden tasapainottamisohjelman velvoitteet.

Tilivelvollinen: tekninen johtaja Harri Apell

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Teknisten palveluiden tehtävänä on huolehtia kunnan katu- ja liikennealueiden, rakennusten, muiden kiinteistöjen sekä yleisten alueiden rakentamisesta, kunnossapidosta ja turvallisesta käytöstä. Tekniset palvelut vastaa lisäksi teknisestä huollosta, kunnan metsäomaisuuden hoidosta sekä teknisten palvelujen hankkeiden valmistelusta, toteutuksesta ja valvonnasta.

Toiminnalla varmistetaan, että kunnan palvelut voidaan järjestää tarkoituksenmukaisissa, terveellisissä ja turvallisissa tiloissa ja ympäristöissä. Samalla ylläpidetään yhdyskuntarakenteen toimivuutta ja tuetaan kuntalaisten arkea sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Kunnan metsäomaisuuden hoidosta vastaa kuluvalla valtuustokaudella tekninen lautakunta kunnanhallituksen 20.10.2025 tekemän päätöksen mukaisesti.

Tekniset palvelut toimivat teknisen lautakunnan alaisuudessa. Liikunta- ja vapaa-aikapalvelujen käytössä olevien rakennusten ja alueiden ylläpito- ja kiinteistökustannukset kuuluvat teknisille palveluille, kun taas varsinainen palvelutoiminta kuuluu sivistyspalveluille. Vesihuoltolaitos on kunnan kirjanpidosta eriytetty taseyksikkö, jonka johtokuntana toimii tekninen lautakunta.

Tekniseen toimialaan kuuluvat maankäytön sekä ympäristö- ja rakennusvalvonnan tehtävät kuvataan talousarviossa erikseen.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2027

Vuonna 2027 teknisten palveluiden keskeisenä painopisteenä on uuden koulurakennuksen toteutuksen valmistelu ja käynnistäminen edellyttäen, että asemakaavamuutos saa lainvoiman ja hankkeen toteuttamista koskevat erilliset päätökset tehdään. Hanke on tarkoitus toteuttaa KVR-urakkana.

Kiinteistöjen suunnitelmallista ylläpitoa vahvistetaan kehittämällä energiankulutuksen seurantaa, taloautomaation rajapintoja ja kiinteistötiedon hallintaa. Energiatehokkuustoimenpiteitä toteutetaan käyttötalouden ja investointiohjelman puitteissa kunnan ilmasto- ja energiatehokkuustavoitteita tukevalla tavalla.

Vesihuoltolaitoksen toiminnan painopisteet kuvataan erikseen vesihuoltolaitoksen talousarvio-osassa.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA VUONNA 2027

Toiminnan perusrakenne säilyy pääosin ennallaan. Vuonna 2027 toimintaa kehitetään erityisesti kiinteistöomaisuuden hallinnan, energiaseurannan, ennakoivan kunnossapidon ja henkilöstön vastuiden selkeyttämisen osalta.

Toimialaa koskevat lainsäädännön muutokset ja viranomaisohjeiden täsmentyminen huomioidaan toimintatavoissa, hankinnoissa ja henkilöstön koulutuksessa. Muutosten vaikutuksia seurataan ja tarvittavat menettelyt päivitetään vuoden aikana.

TEKNISTEN PALVELUIDEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Kuntastrategian painopiste	**Kuntastrategian tavoite**	**Talousarviotavoite**	**Mittari**
VASTUULLISUUS: Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.	Päätöksissä ja hankinnoissa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja.	Taloautomaation rajapinnat selvitetään ja keskeisten kiinteistöjen kulutus- ja olosuhdetiedot yhdistetään kiinteistöseurantajärjestelmiin.	BEM- ja EnerKey-järjestelmissä on ajantasaiset energiankulutus- ja olosuhdetiedot sovituista kiinteistöistä 31.12.2027 mennessä.
VASTUULLISUUS: Kunnan talous on tasapainossa.	Kunnan omaisuutta hoidetaan suunnitelmallisesti ja investointikykyä vahvistaen.	Kiinteistösalkun 1 ja 2 rakennuksille laaditaan pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelmat ja toimenpiteet priorisoidaan.	Kunnossapitosuunnitelmat on laadittu, tallennettu kiinteistötietojärjestelmään ja ensimmäisten toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys on hyväksytty.
HYVINVOINTI: Henkilöstön	Henkilöstö on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva. Työtä ja	Henkilöstön tehtäväkuvat, vastuut ja varahenkilöjärjestelyt selkeytetään osaaminen ja	Ajantasaiset tehtäväkuvat ja roolikartat on laadittu koko henkilöstölle, ja

jaksaminen ja hyvinvointi.	työympäristöjä kehitetään aktiivisesti.	toiminnan jatkuvuus huomioiden.	keskeisille tehtäville on nimetty varahenkilöt.
VASTUULLISUUS: Turvallisuus.	Kunta edistää turvallisuutta kuntalaisten arjessa ja varautuu palvelujen tuottamiseen häiriötilanteissa.	Teknisten palvelujen keskeisten toimintojen jatkuvuus- ja varautumisjärjestelyt tarkistetaan.	Keskeisten toimintojen riskit on arvioitu, yhteystiedot ja vastuut on päivitetty varautumissuunnitelmissa.

1.2. Vesihuoltolaitos

Ulkoiset tuloarviot ja määrärahat

Vesihuoltolaitos	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**1 403 906**	**1 475 000**	**1 475 000**	**1 525 990**	**1 525 990**
Myyntituotot	1 396 918	1 475 000	1 474 010	1 525 000	1 525 000
Tuet ja avustukset	827	0	990	990	990
Muut toimintatuotot	6 161	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	**-901 931**	**-967 935**	**-1 023 000**	**-1 038 655**	**-1 059 428**
Henkilöstökulut	-204 427	-252 745	-230 911	-230 724	-235 339
Palvelujen ostot	-400 835	-394 150	-456 589	-465 721	-475 035
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-285 986	-309 950	-327 050	-333 591	-340 263
Muut toimintakulut	-10 683	-11 090	-8 450	-8 619	-8 791
TOIMINTAKATE	**501 975**	**507 065**	**452 000**	**487 335**	**466 562**

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen erotus eli toimintakate).

Tilivelvollinen: tekninen johtaja Harri Apell

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on huolehtia toiminta-alueellaan hyvälaatuisen talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevesien johtamisesta ja käsittelystä turvallisesti, toimintavarmasti ja taloudellisesti. Laitos ylläpitää ja kehittää vesihuoltoverkostoja, vedenottamoita, paineenkorotus- ja jätevedenpumppaamoja sekä jätevedenpuhdistamoita. Toiminnassa turvataan palvelujen jatkuvuus normaalioloissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä huolehditaan omaisuuden suunnitelmallisesta ylläpidosta ja talouden pitkäjänteisestä tasapainosta.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2027

Vuonna 2027 painopisteinä ovat vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallinnan kehittäminen, varautumisen ja fyysisen turvallisuuden vahvistaminen sekä verkostojen vuoto- ja hulevesien vähentäminen. Omaisuudenhallintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet käynnistetään ja verkostojen, laitosten sekä kriittisten laitteiden kunto- ja riskitietoa kootaan investointien ja kunnossapidon priorisointia varten. Vedenottamoiden turvallisuus arvioidaan ja tarvittavat toimenpiteet ohjelmoidaan. Tommolan jätevedenpuhdistamon energiankäyttöä tehostetaan ja Aitoon sekä Luopioisten vuotovesien lähteitä selvitetään.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA VUONNA 2027

Keskeiset muutokset liittyvät uudistuneen vesihuoltolainsäädännön velvoitteiden toimeenpanoon. Vuonna 2027 täsmennetään omaisuudenhallinnan, varautumisen, huoltovarmuuden ja toiminta-alueiden hallinnan menettelyjä. Samalla vahvistetaan kustannusten ja omaisuuden kunnon seurantaa, jotta maksut, kunnossapito ja investoinnit voidaan suunnitella pitkällä aikavälillä kestävällä tavalla. Muutokset lisäävät suunnitelmallisen dokumentoinnin, riskienhallinnan ja raportoinnin tarvetta.

Kuntastrategian painopiste	**Kuntastrategian tavoite**	**Talousarviotavoite**	**Mittari**
VASTUULLISUUS: Päätöksenteossa ja toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja.	Päätösten ja hankintojen pitkän aikavälin vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin, kunnan elinvoimaan ja ympäristöön arvioidaan.	Tommolan jätevedenpuhdistamon energiankäyttöä tehostetaan uusimalla toinen ilmastuskompressori ja optimoimalla prosessin käyttö.	Kompressori on vaihdettu, käyttöönotto on tehty ja energiankulutusta seurataan ennen ja jälkeen toimenpiteen vertailukelpoisella tunnusluvulla.
VASTUULLISUUS: Turvallisuus.	Kunta varautuu tuottamaan palvelut häiriö- ja poikkeustilanteissa sekä muuttuvissa olosuhteissa.	Vedenottamoiden fyysinen turvallisuus ja suojaus ilkivaltaa sekä muuta ulkopuolista uhkaa vastaan arvioidaan.	Riskikartoitus ja kohdekohtainen toimenpidesuunnitelma on laadittu, vastuut ja toteutusaikataulu on määritetty.
VASTUULLISUUS: Päätöksenteossa ja toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja.	Vesihuollon ympäristövaikutuksia ja laitosten toimintavarmuutta vähennetään suunnitelmallisilla toimenpiteillä.	Aitoon ja Luopioisten viemäriverkostojen hule- ja vuotovesien lähteitä kartoitetaan ja vähentämistoimet asetetaan kiireellisyysjärjestykseen.	Kartoitukset on toteutettu, merkittävimmät vuotovesikohteet on tunnistettu ja korjaustoimenpiteistä on laadittu priorisoitu ohjelma.